

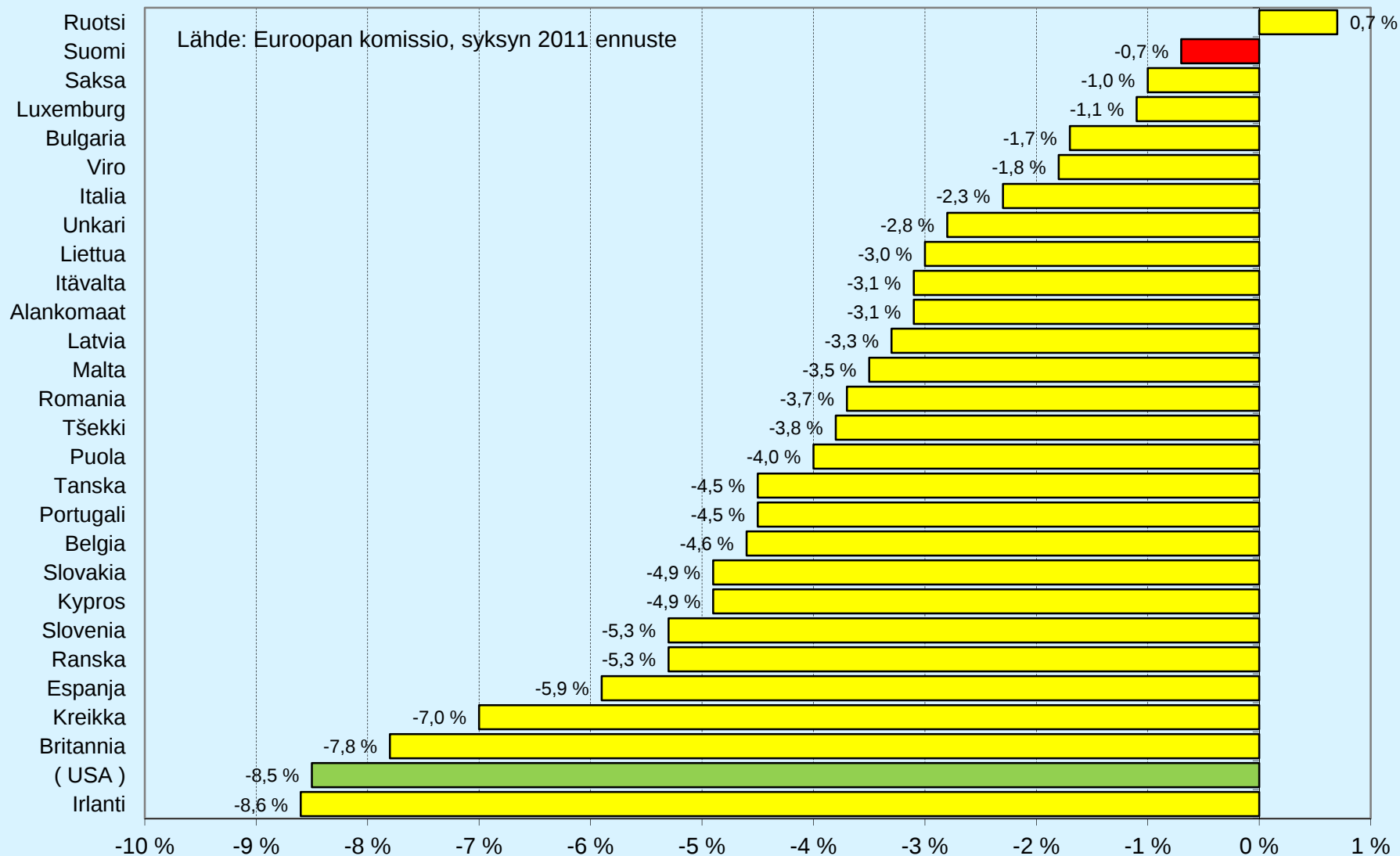
Verot, raami ja talouskriisi

VEROTUS JA JULKINEN TALOUS - MITÄ TEHDÄ SEURAAVAKSI?

KEVÄÄLLÄ ODOTTAVIEN VERO- JA TALOUSLINJAUSTEN NÄKYMISTÄ

- 1) Talouskriisi, maaliskuun kehysriihi ja valtiontalouden tasapainotus
- 2) Tulevat veroratkaisut
- 3) Kuntauudistus, tuottavuus ja kestävyysvaje

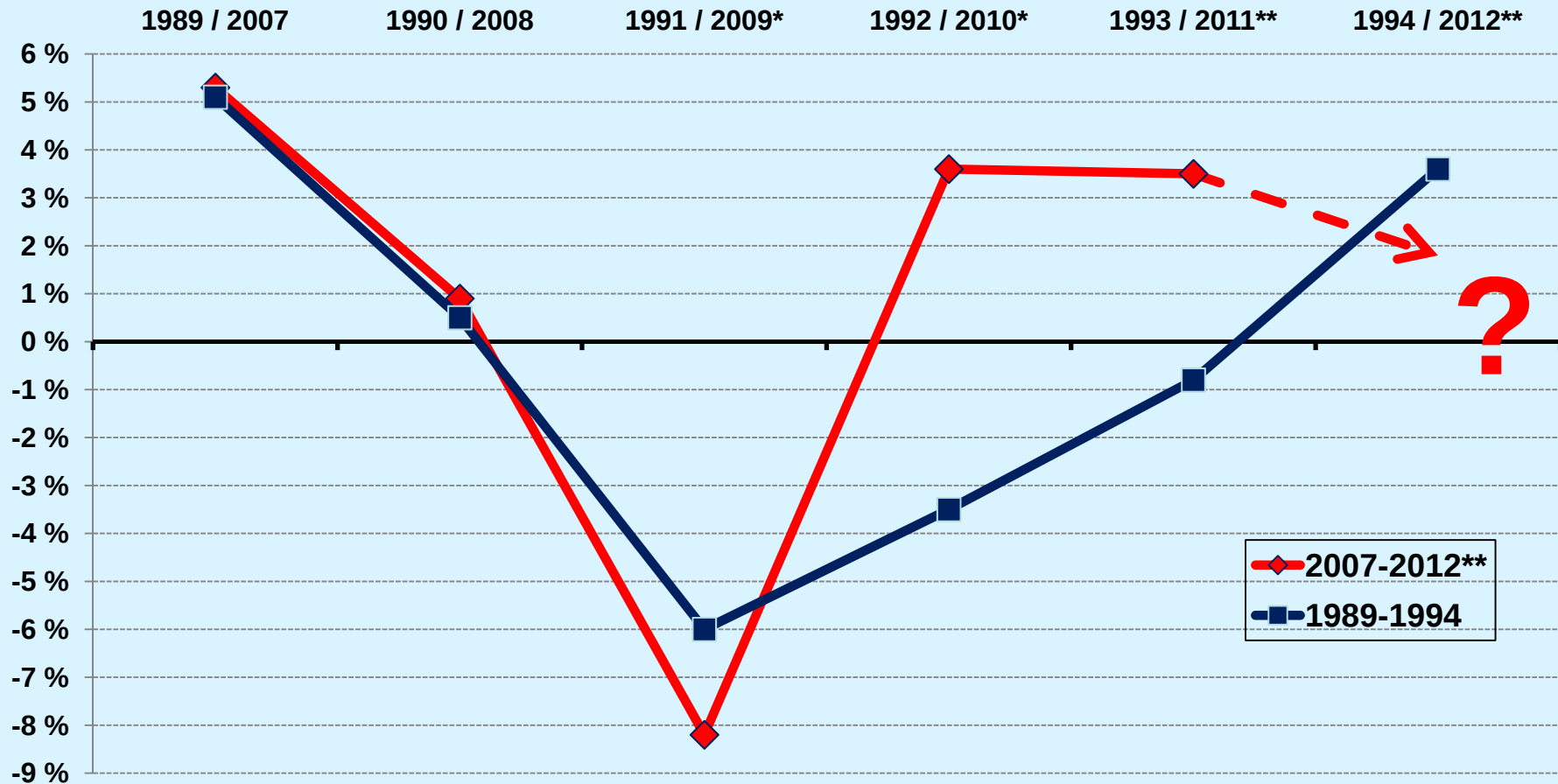
JULKISYHTEISÖJEN EMU -YLI/ALIJÄÄMÄ 2012**, % BKT:sta

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.

LAMA 1991-1993 vs. TAANTUMA 2009 - MITÄ TAPAHTUU VUONNA 2012?

BKT:n vuosimuutokset 1989-1994 ja 2007-2012**

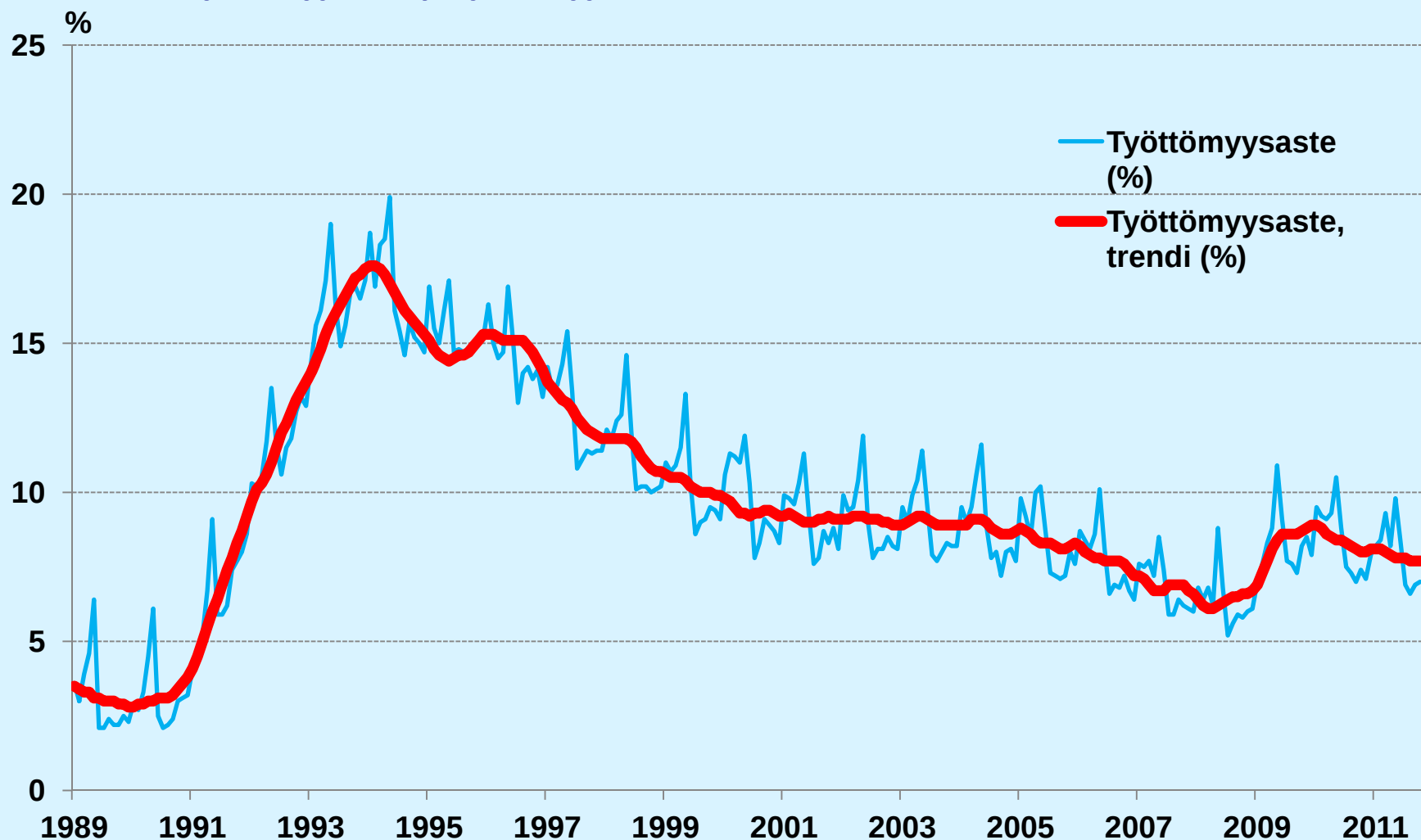

Lähteet: 1989-2010 Tilastokeskus; 2011-2012 VM, Taloudellinen katsaus 5.10.2011

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.

TYÖTTÖMYYS PYSYNYT TOISTAISEKSI HYVIN KURISSA

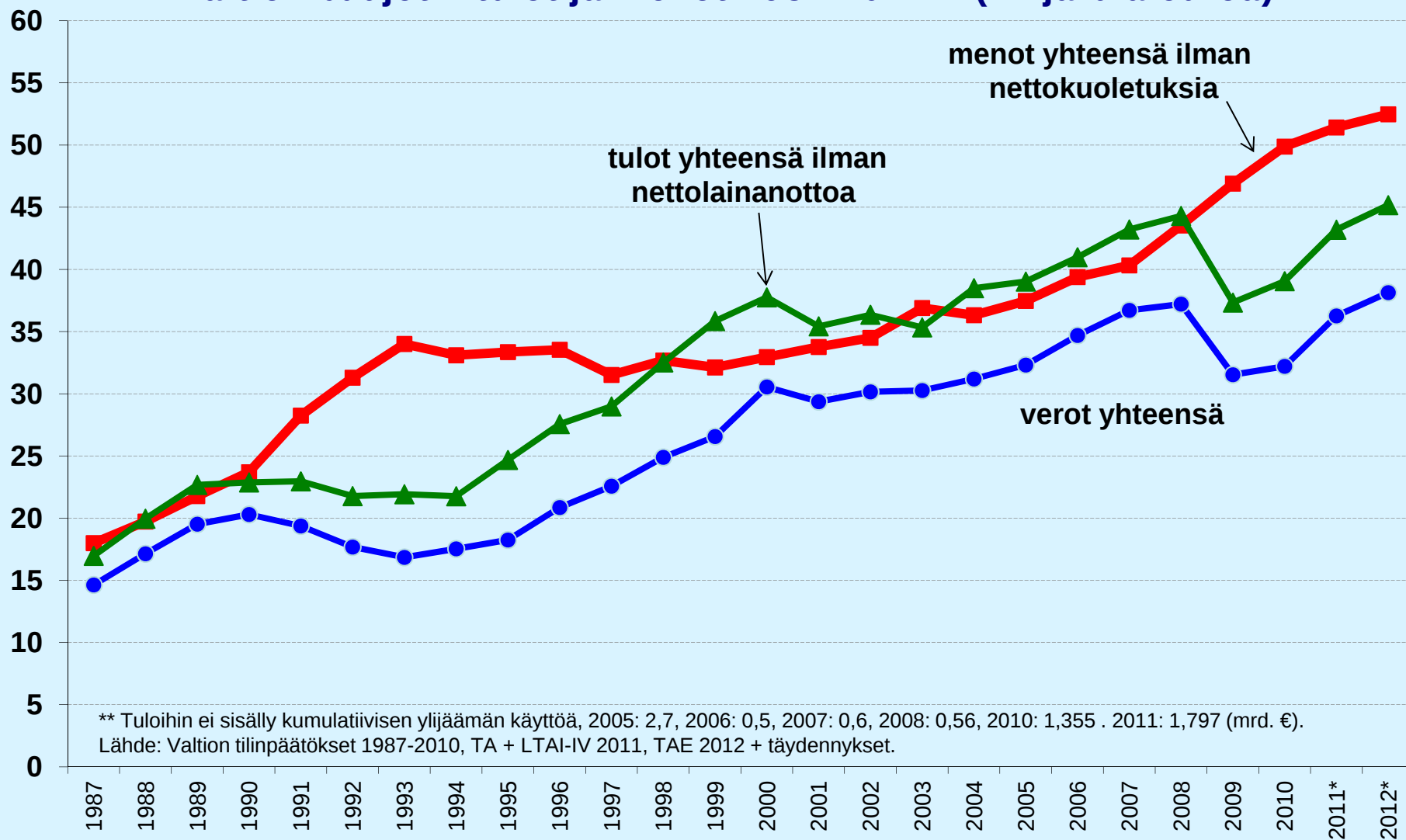
Työttömyysaste ja työttömyysasteen trendi 1/1989 – 10/2011 ; Tilastokeskus

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.

TAANTUMA TAITTOI BUDJETTIYLIJÄÄMÄN SITKEÄKSI VAJEEKSI

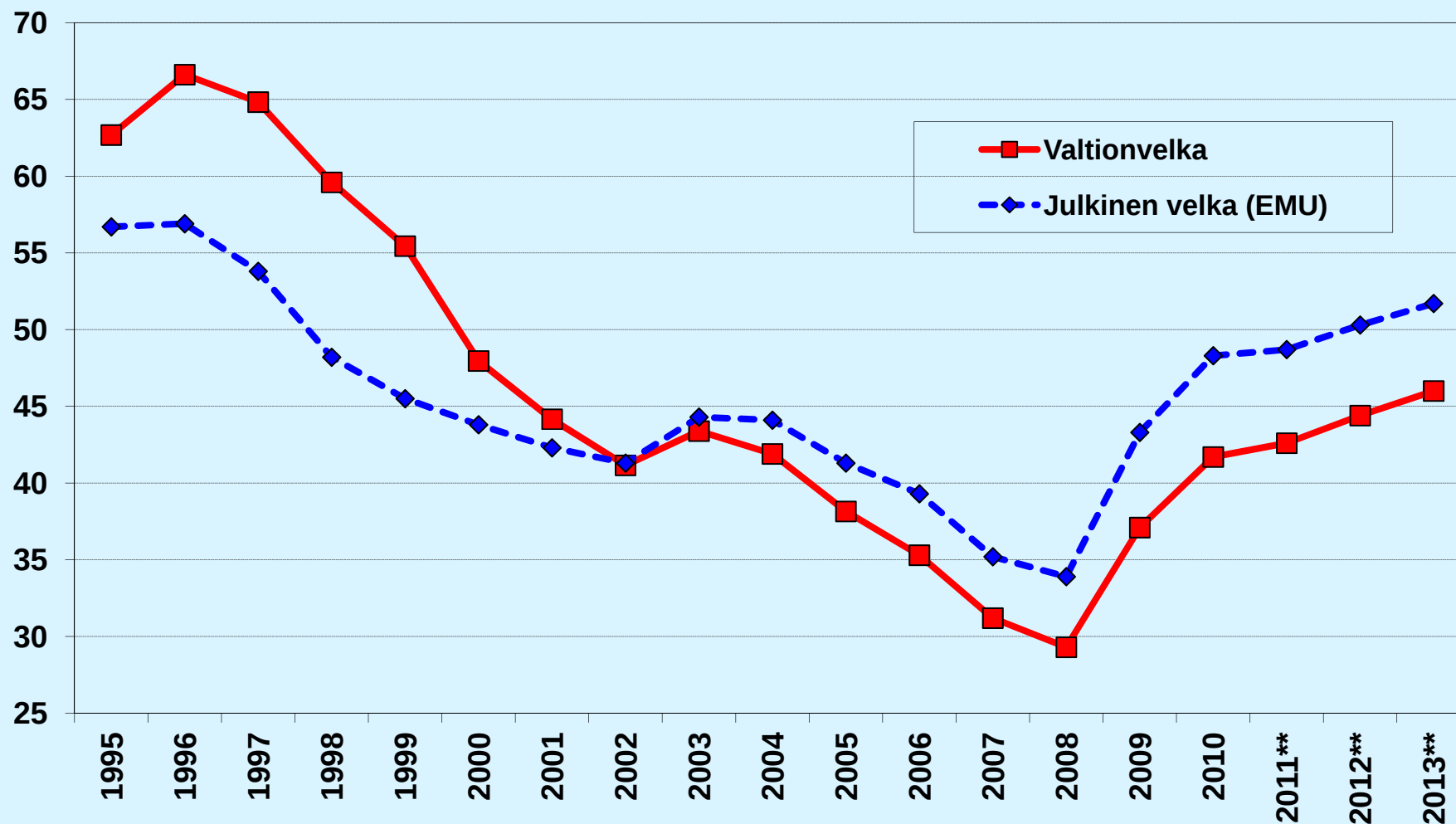
Valtion budjetin tulot ja menot 1987-2012** (miljardia euroa)

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.

JULKISEN VELAN ALENEVA URA KÄÄNTYI

Valtionvelka ja julkinen velka (EMU) 1995-2015**, % BKT:sta

lähteet: Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus 5.10.2011

1) TALOUSKRIISI, MAALISKUUN KEHYSRIIHI JA VALTIONTALouden TASAPAINOTUS

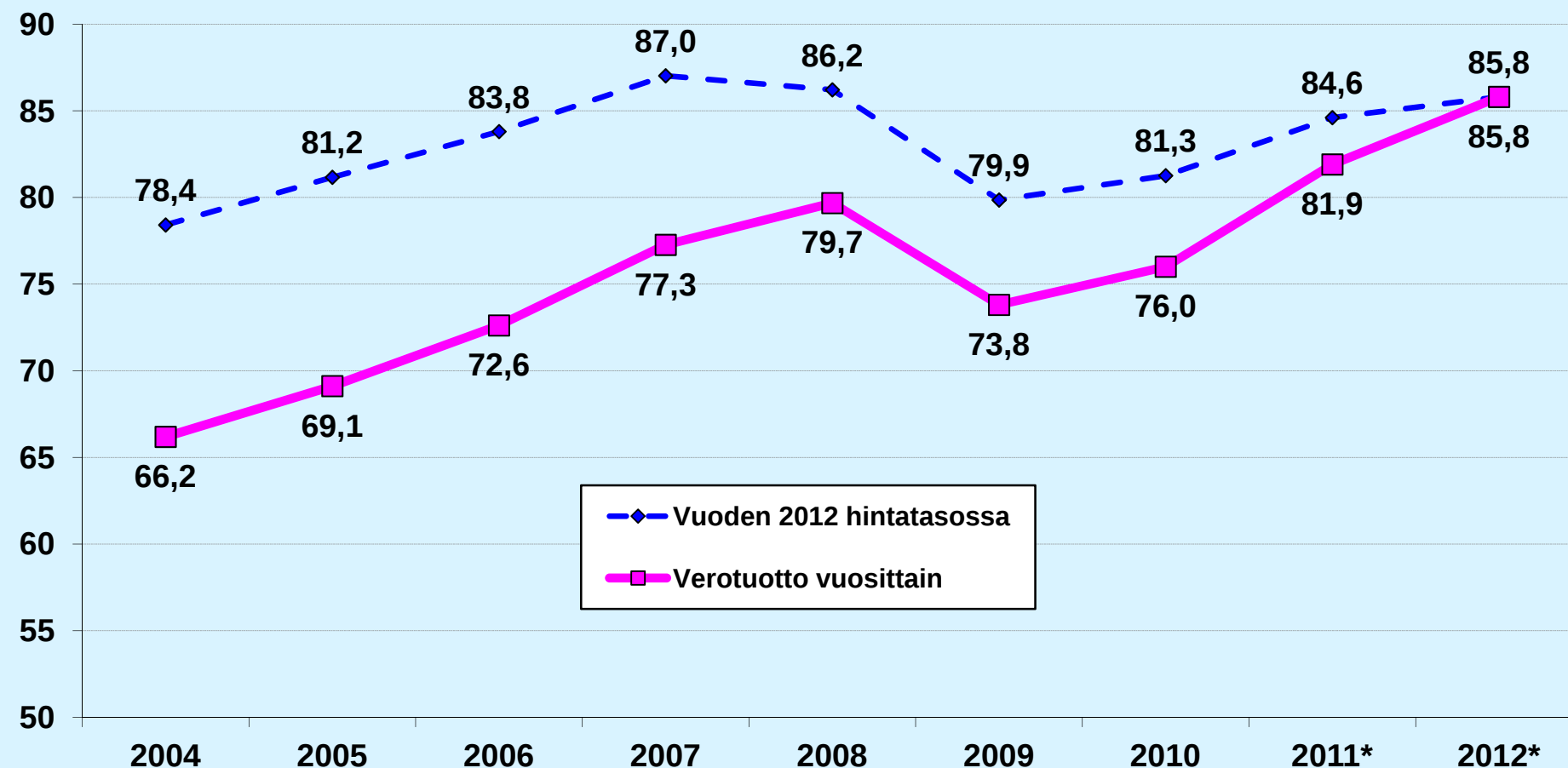
” Hallitus sitoutuu toteuttamaan uusia lisäsopeutustoimia, mikäli valtion velan bruttokansantuoteosuus ei näytä kääntyvän laskuun ja valtion talouden alijäämä näyttää asettuvan yli 1 prosenttiin bruttokansantuotteesta ”

- Tässä on kaksi vaihtoehtoista kriteeriä yhdessä lauseessa:
 - 1) Valtion velan BKT-osuus laskuun = alijäämä < 4 mrd €
 - 2) Alijäämä alle 1 prosenttia BKT:sta = alijäämä < 2 mrd €

⇒ Siis: alijäämä 2 – 4 miljardin haarukkaan 2015 mennessä?
- Viimeisin VM:n arvio 5.10.2011: alijäämä 6 mrd € vuonna 2015
 - Ennusteita tehdään nyt sumussa, talouskriisin jatko epäselvä
- Finanssipolitiikkaa on nyt tehtävä varoen ja huolella!
 - Velka/bkt –osuuteen kytketty tasapainotustavoite on hyvä
 - Talouspolitiikan kasvuhakuisuus on tärkeää (myös velka/bkt kannalta) ja kiristyskohteet valittava sen mukaisesti

YHTEISKUNNAN VEROTUOTOT NOUSEVAT JA LASKEVAT KANSANTALouden KÄÄNTEIDEN MUKANA ...

mrd. €

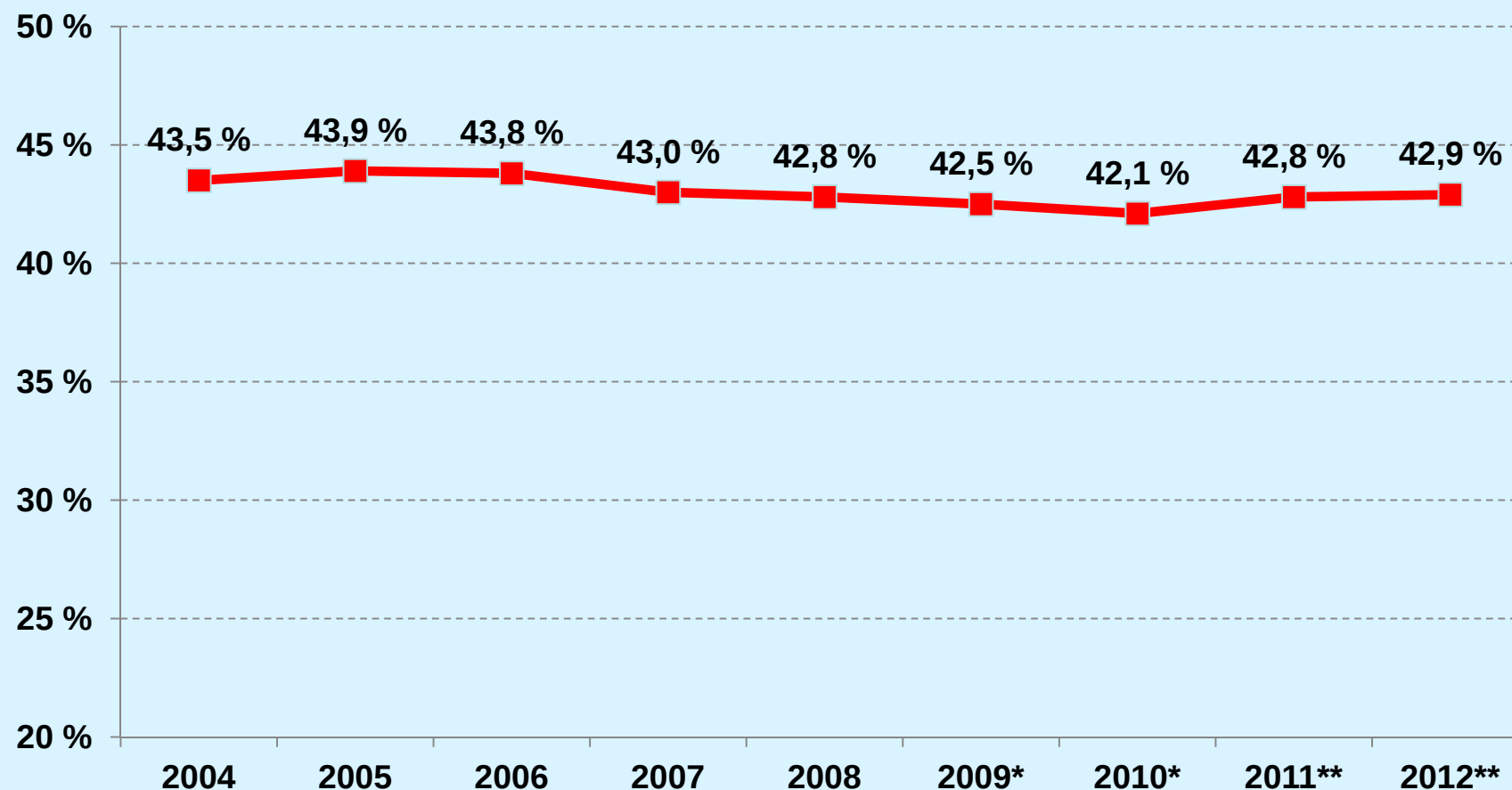
valtiolle, kunnille, sosiaaliturvarahastoille ja EU:lle menevät verot ja veroluonteiset maksut yhteensä
Lähteet: Tilastokeskus; vuodet 2011-2012 / VM, Taloudellinen katsaus 5.10.2011

Teemu Lehtinen 1.12.2011

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.

... VAIKKA VEROASTE PYSYY VARSIN VAKAANA (42–44%)

Kansantalouden veroaste 2004 – 2012**

Lähteet: Tilastokeskus 14.7.2011; vuodet 2011-2012: VM Taloudellinen katsaus, lokakuu 2011

Teemu Lehtinen 1.12.2011

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.

2) TULEVAT VERORATKAISUT (1/4): TAVOITTEET JA ANSIOTULOJEN VEROTUS

- Verotuksen rakennetta on kehitettävä talouskasvua, työllisyyttä ja tuottavuutta edistävällä tavalla
 - Painopistettä on jatkossa siirrettävä maltillisesti ansiotulojen verottamisesta kulutuksen ja haittojen verottamisen suuntaan
 - Myös verotuksen oikeudenmukaisuus on huomioitava
 - Ahkeruudesta ei saa erityisesti rangaista
- Työn verotusta ei saa jatkossa ainakaan kiristää
 - Marginaaliverot ovat kautta linjan jo nyt haitallisen korkeat, keskituloisella 45 prosenttia ja suurista ansiosta 55 prosenttia
 - Sen pitää riittää, eikä paluuta yli 60 prosentin marginaaliveroihin saa olla
 - Hallitusohjelman linjaus, jonka mukaan työn verotus ei vaalikauden aikana kiristy on hyvä pohja myös tuleville veroratkaisuille

2) TULEVAT VERORATKAISUT (2/4): PÄÄOMATULOJEN VEROTUS

- Pääomatulojen verotuksessa on seurattava vuonna 2012 voimaan astuvien kiristysten vaikutuksia
 - Pääomatulojen vero kiristyy 28 prosentista 30 / 32 prosenttiin
 - Tämä kaventaa haitallista eroa ansiotulojen verotukseen ja on vastausta kansalaisten toiveeseen oikeudenmukaisuuden lisäämiseksi verotuksessa
 - Mutta: verosuunnittelun kiihtyminen ja veropohjan rapautuminen uhkaavat tehdä toiveet tyhjiksi, jos pääomatulojen verotusta kiristetään liikaa
 - Nyt on hyvä selvittää tämän muutoksen käytännön vaikutukset ja vasta sitten päättää jatkotoimista
- Varallisuusveroa ei kannata palauttaa, sillä sen veropohja oli vaillinainen ja sattumanvarainen. On parempi ja oikeudenmukaisempi lähtökohta verottaa varallisuuden tuottamia tuloja

2) TULEVAT VERORATKAISUT (3/4): SÄHKÖVERO JA MUUT VALMISTEVEROT

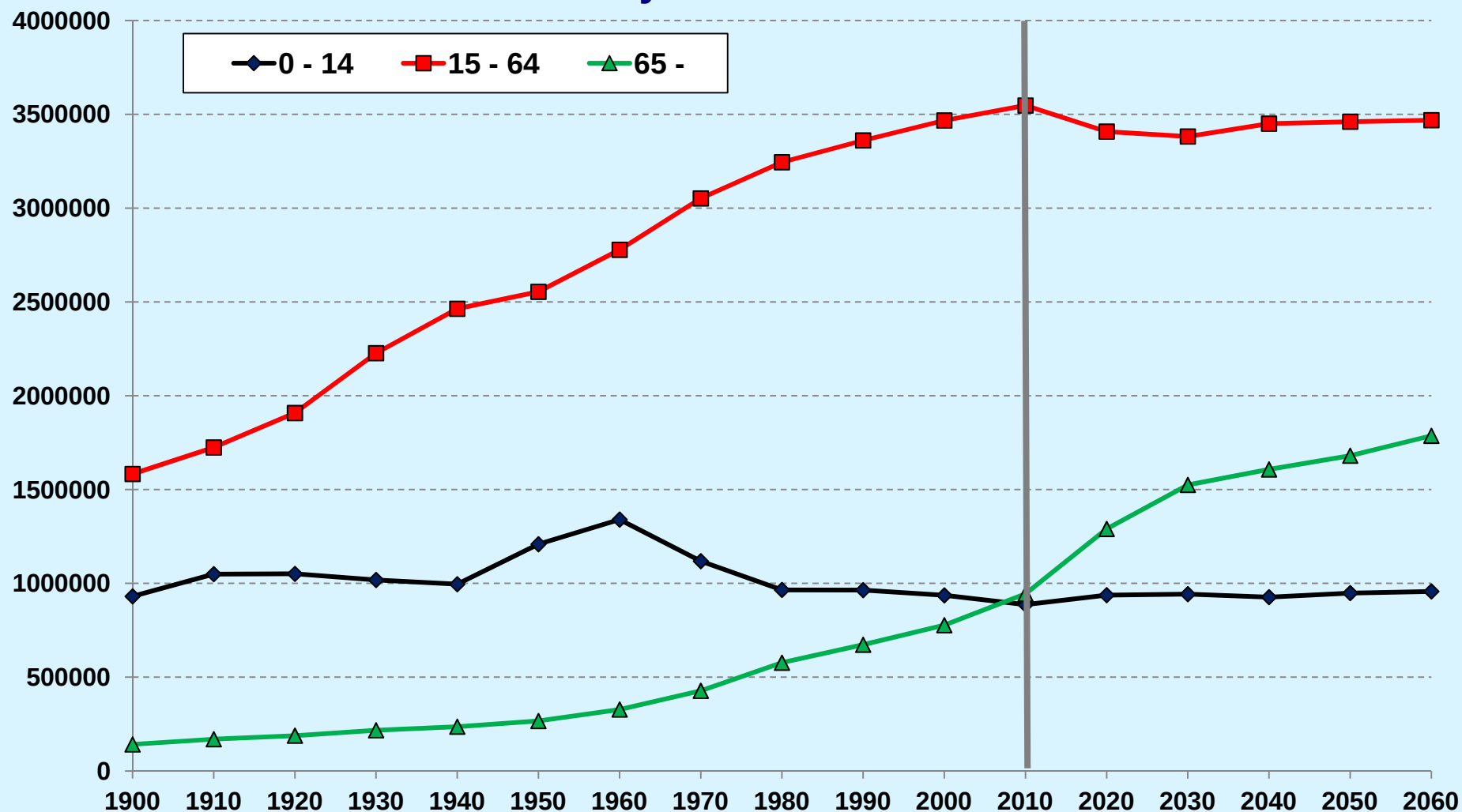
- Verotuksen mahdollisia kiristyskohteita haettaessa on ensisijaisesti pyrittävä verottamaan haittoja ja kulutusta
- Sähkövero
 - Jos kuluttajien sähköveroa korotettaisiin esimerkiksi 0,5 s / kWh, verotuotto lisääntyisi yli 200 milj. €
 - Korotus lisäisi vuotuista sähkölaskua 15-30 €, sähkölämmitteisessä pientalossa ehkä 150 €
 - Mutta: säästäväisyydellä sähkön käytössä tältä korotukselta olisi mahdollista välttyä
- Muut valmisteverot
 - Alkoholin ja tupakan verojen korottaminen edelleen on sinänsä perusteltua, mutta varovaisesti, jotta matkustajatuonti ei kasva liikaa
 - Makeisten ja virvoitusjuomien veroja voi maltillisesti korottaa

2) TULEVAT VERORATKAISUT (4/4): ARVONLISÄVERO

- Verotuksen painopistettä on jatkossa syytä siirtää maltillisesti työn verottamisesta kulutuksen verottamisen suuntaan
 - Ansiotulojen verottamisesta aiheutuu suurempi hyvinvointitappio ja kielteisempi vaikutus talouskasvuun kuin kulutuksen verottamisesta
 - Arvonlisävero on laajapohjainen ja kansainvälisesti harmonisoitu
 - Kotimaiselle työlle etusija: arvonlisävero kohdistuu tuontiin, ei vientiin
- Esimerkiksi yleisen arvonlisäverokannan korottaminen yhdellä prosenttiyksiköllä 24 prosenttiin lisäisi verotuottoa n. 500 milj. €.
- Kulutusverojen korottamisen aiheuttama hintojen nousu kompensoidaan kuluttajahintaindeksiin sidottujen tarkistusten kautta täysimääräisesti tulonsiirtojen saajille.

KESTÄVYYSVAJE AIHEUTUU VÄESTÖN IKÄÄNTYMISESTÄ

Väestö ikäryhmittäin 1900-2060

Lähde: Väestötilastot 2009; Tilastokeskus

3) KUNTAUUDISTUS, TUOTTAVUUS JA KESTÄVYYSVAJE

- Julkisten palvelujen kasvupaineesta puolet kohdistuu kuntien palveluihin
 - Syy: väestörakenteen muutos, ei ajankohtainen talouskriisi
 - Kuntauudistus on tärkeä pitkän aikavälin kestävyydelle – sitä ei pidä sekoittaa lyhyen aikavälin suhdannepolitiikkaan ja säästöihin
- Olennaista: kuntapalvelut tuotettava jatkossakin suunnilleen nykyisellä henkilöstön määrällä (n. 460 000), vaikka palvelutarpeet kasvavat
 - Tämä edellyttää kuntapalveluiden tuottavuuden parantamista noin yhdellä prosentilla vuosittain
 - Kunnille ei riitä nykyistä enempää työvoimaa - työikäisten kokonaismäärä on lievässä laskussa lähivuosikymmenet
 - Kuntien nykyisestäkin henkilöstöstä ainakin kolmasosa jää eläkkeelle seuraavien kymmenen vuoden aikana. Tämä on kunnille haaste, mutta myös mahdollisuus uudistaa toimintaa